

Záznam z 9. jednání Koncepční komise předsedy Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí

konaného ve čtvrtek 1. září 2016 v době od 14:00 h do 16:30 h
v budově Úřadu vlády ČR (Strakova akademie), místnost č. 281

Přítomní členové:

PhDr. Radim Bureš, Probační a mediační služba
Mgr. Bc. Dalibor Fadrný, předseda, Oddělení boje s korupcí, ÚV ČR
Mgr. Branislav Hock, LL. M, Tilburg Law and Economics Center
Ing. Hana Krejčířová, Ministerstvo spravedlnosti
Bc. Václav Mlynařík, Ministerstvo vnitra
Bc. Kristýna Pokorná, Ministerstvo financí
JUDr. Nora Šejdová, Svaz průmyslu a dopravy

Náhradníci:

Mgr. Lenka Habrnálová, Ministerstvo spravedlnosti
Mgr. Magdalena Klimešová, Frank Bold Society
Bc. Jana Ružarovská, Finanční analytický útvar Ministerstva financí

Nepřítomni:

Mgr. Irena Bartoňová Pálková, Hospodářská komora ČR
Mgr. Martin Fadrný, Frank Bold Society
JUDr. Michaela Katolická, Finanční analytický útvar Ministerstva financí
Mgr. Helena Lišuchová, Ministerstvo spravedlnosti

Přítomní hosté:

JUDr. Jan Horník, Ph.D., Oddělení boje s korupcí, ÚV ČR
Bc. Martina Houšková, Oddělení boje s korupcí, ÚV ČR
Ing. František Kučera, Oddělení boje s korupcí, ÚV ČR
Mgr. Lenka Píčová, Oddělení boje s korupcí, ÚV ČR

Průběh jednání:

1) Zahájení jednání

Předseda komise Dalibor Fadrný zahájil jednání a přivítal přítomné členy komise. Byl schválen program 9. jednání s jedním bodem – příprava návrhu Akčního plánu boje s korupcí na rok 2017, nebyly vzneseny žádné návrhy na doplnění programu jednání. Nejprve proběhla rekapitulace událostí od posledního jednání:

- personální změny ve složení Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí (dále jen „Rada vlády“) a avízo o změně Statutu a Jednacího řádu Rady vlády související se zřízením Národní centrály proti organizovanému zločinu a žádostí o členství zástupce profesních komor,
- vládou byl schválen na základě doporučení Rady vlády třetí národní Akční plán OGP na roky 2016–2018,
- vláda projednávala materiál týkající se zkoušek spolehlivosti, ale dosud bylo jeho projednávání vládou 2x přerušeno (z důvodu požadavku na navýšení 20 tabulkových míst),

- vláda schválila nelegislativní materiál „Návrh alternativ legislativního řešení ochrany oznamovatelů“, na základě něhož byl v MPŘ návrh zákona, kterým se mění některé zákony související s ochranou oznamovatelů protiprávního jednání,
- diskuze týkající se reorganizace Policie ČR a hlasování per rollam o návrhu Janusze Konieczného, kdy pro návrh hlasovalo 9 z 18 členů, tudíž usnesení nebylo přijato,
- vláda bude dne 5. září 2016 projednávat Závěrečnou sebehodnotící zprávu druhého národního Akčního plánu OGP,
- byl sdělen aktuální stav projednávání novely zákona o sdružování v politických stranách a politických hnutích (ST 569 – předáno k podpisu prezidenta republiky) a novely volebních zákonů (ST 568 – Senátem vráceno Poslanecké sněmovně s připomínkami) v Parlamentu ČR,
- Lenka Habrnálová (MS) poreferovala o doporučeních Skupiny států proti korupci v rámci 4. hodnotícího kola,
- Kristýna Pokorná (MF) informovala o aktuálním stavu přípravy Vlastnické politiky států.

2) Příprava návrhu Akčního plánu boje s korupcí na rok 2017

Dalibor Fadrný nastínil harmonogram přípravy nového Akčního plánu boje s korupcí na rok 2017 (dále jen „AP“) a v průběhu projednávání jednotlivých kapitol referoval o aktuálním stavu (s)plnění jednotlivých úkolů. Návrhy je možno zasílat až do 16. září 2016, kdy se bude konat workshop k přípravě AP. Rada vlády bude AP projednávat dne 25. října 2016, proto by již měl být návrh AP vytvořen a ideálně po MPŘ.

Výkonná a nezávislá exekutiva

Zákon o státní službě – MV bude zpracovávat zprávu o efektivním fungování zákona o státní službě. Bude pokračovat úkol týkající se analýzy srovnání jednotlivých aspektů činnosti, práv a povinností státních zaměstnanců a úředníků územních samosprávných celků. Ve věci zveřejňování profesních životopisů představených a zveřejnění kontaktů na vedoucí pracovníky bude vyřešen do konce roku, proto by neměl být obsažen v AP (je navíc zakotveno v Rámcovém rezortním interním protikorupčním programu). František Kučera (OKK ÚV ČR) přiblížil podstatu nového zákona o zahraniční službě v gesci MZV, který je právě v MPŘ a který je speciálním zákonem vůči zákonu o státní službě, a navrhovaných odchylek od právní úpravy státní služby.

Zákon o státním zastupitelství – s ohledem na dosavadní průběh legislativního procesu bude tento úkol zařazen i do AP, ačkoli projednávání návrhu zákona v Poslanecké sněmovně příliš optimistické není.

Prokazování mezinárodní korupce a její přeshraniční trestání – L. Habrnálová (MS) sdělila, že na úkolu probíhala úzká spolupráce s Nejvyšším státním zastupitelstvím. Sdělila, že hodnocení ČR ze strany OECD nebylo špatné, ale problém byl v tom, že nebylo možné nastavené systémy a mechanismy ověřit v praxi, neboť nebyl žádný případ řešen. Aktuálně probíhá intenzivní spolupráce NSZ se švýcarskými státními zástupci ve věci korupce na Ukrajině. Branislav Hock (TLEC) uvítal pokrok ve výkonu práva, ale navrhuje užší spolupráci (kooperace, výměna informací, využívání neformálních struktur atd.), zejména v rámci OECD. Jako špatný příklad uvedl kauzu Grippenů, kdy ČR není ze strany USA vedena jako spolupracující země, ačkoli USA popisují, jak v ČR úplatky byly dány (navíc USA vrací prostředky získané z korupce zpět do předmětné země – viz např. Polsko). Lenka Habrnálová (MS) se dotazovala na vizi konkrétní bližší spolupráce, když stávající spolupráce je zainteresovanými hodnocena jako velmi dobrá (ČR je jako jedna z mála již i legislativně schopna poskytovat informace) – Branislav Hock dodá návrh textace nového úkolu. Lenka Habrnálová (MS) doplnila, že na podzim 2016 proběhne velké hodnocení ČR ze strany

OECD v rámci 4. fáze, kdy výsledky budou známy v polovině roku 2017 – proto by vyčkala v této otázce výsledku hodnocení a případně další úkoly směřovala až na rok 2018.

Rozšířené konfiskace – Lenka Habrnálová (MS) sdělila, že transpozice směrnice je již v Parlamentu ČR.

I v AP by byly zachovány úkoly monitoring Rámcového rezortního interního protikorupčního programu a kontrola hodnocení korupčních rizik (CIA).

Nové úkoly:

Radim Bureš (PMS) navrhuje stanovit v AP úkoly spojené se Strategickým rámcem rozvoje veřejné správy do roku 2020, aby byly dostatečně podpořeny strategické úkoly spojené s rozvojem veřejné správy v ČR. Tento úkol by mohl být navázán na implementaci zákona o státní službě. Radim Bureš zašle formulaci návrhu úkolu.

Jan Horník (OKK ÚV ČR) sdělil konkrétní poznatky k organizaci administrativy soudů (systém justiční čekatel vs. asistent soudce a jejich platové ohodnocení, zapisovatelky a jejich platové ohodnocení) a systému poskytování náhrady škody za nesprávný úřední postup. Lenka Habrnálová (MS) doplnila, že je připravována reforma justice a bude vydána tzv. Bílá kniha justice, která by měla i tyto otázky řešit.

Transparentnost a otevřený přístup k informacím

Obecně – v AP budou zakomponovány doporučení GRECO ze 4. hodnotícího kola (zejména etické kodexy, regulace přijímání darů, střet zájmů) a závazky obsažené v třetím Akčním plánu OGP 2016–2018.

Lobbing – je zpracováván nelegislativní materiál zabývající se transparentností legislativního a rozhodovacího procesu. Jedním z opatření, o kterém bude v materiálu pojednáváno, jsou i etické kodexy poslanců a senátorů, které se dosud nepodařilo v Parlamentu ČR prosadit.

eSbírka a eLegislativa – setrvalý úkol (do roku 2020), který bude i v AP – Václav Mlynařík (MV) zajistí návrh textace úkolu pro rok 2017.

Transparentnost financování politických stran – Václav Mlynařík (MV) požádal o nezapomenutí tohoto úkolu i v AP, aby se neopakovala situace z roku 2012, kdy se ve Strategii vlády v boji s korupcí na období let 2013 a 2014 tento úkol již nedostal, neboť návrh zákona byl již vládě předložen. Navíc finální novela zákona o sdružování v politických stranách a politických hnutích a volebních zákonů neobsahuje všechna doporučení GRECO – není však vhodné absenci doporučení GRECO napravit již v roce 2017, kdy ještě nebude zákon zažitý v praxi (panovala shoda, že by mělo být řešeno až v roce 2018). Hodnocení GRECO bude ukončeno v prosinci 2016, kdy bude ze strany GRECO zkonstatováno, že více než 60 % doporučení je splněno, což bude. Magdalena Klimešová (FBS) navrhla, aby pro rok 2017 byl stanoven implementační plán s úkoly a termíny a probíhal monitoring a dohled nad zřízením Úřadu pro dohled nad financováním politických stran. Václav Mlynařík (MV) upozornil na orgán odpovědný za zřízení nového úřadu, přičemž by jím nemělo být MV (vyzdvihl zřízení Úřadu pro ochranu osobních údajů, které by mohlo být využito analogicky – úkolem nebyl pověřen žádný člen vlády, ale přímo budoucí předseda úřadu).

Střet zájmů – novela zákona o střetu zájmů by na základě pozměňovacích návrhů měla řešit souběh výkonu funkce člena vlády a podnikání a za veřejné funkcionáře by měli být považováni i soudci a státní zástupci, avšak jejich oznámení by nepodléhala veřejné kontrole. V AP by v případě dokončení legislativního procesu novely byl zachován úkol týkající se zřízení registru a dohled nad ním.

Prokazování původu majetku – je třeba vyčkat dokončení legislativního procesu, a tudíž bude tento úkol prozatím ponechán otevřený.

Nominace zástupců státu do obchodních společností a státních podniků – vláda schválila věcný záměr i přes negativní stanovisko Legislativní rady vlády. V AP bude zakotven úkol zpracovat návrh zákona (pokud nebude předložen dříve – má být předložen do konce roku 2016).

Strategie vlastnické politiky státu – Magdalena Klimešová (FBS) uvedla, že materiál by měl být konkrétnější. Je třeba vyčkat výstupu z pracovní komise k hospodárnému nakládání s majetkem státu. FBS vypracoval přesnější parametry na základě norského modelu – Magdalena Klimešová zašle specifikaci úkolu.

Korupce ve zdravotnictví – úkoly pro rok 2016 nebyly splněny, proto budou přesunuty do AP.

Hospodárné nakládání s majetkem státu

Zákon o zadávání veřejných zakázek – v AP bude zakotven úkol zavést nový zákon do praxe. Důraz bude kladen na metodiky a další nelegislativní materiály, které bude MMR předkládat.

Evaluace Strategie pro boj s podvody a korupcí při čerpání fondů v rámci SSR v období 2004–2020 – přetrvávající úkol, který bude zahrnut i do AP.

Rozkrývání nejasné vlastnické struktury obchodních korporací – Jana Ružarovská uvedla, že na základě připomínek Legislativní rady vlády byla přijata úprava rejstříku skutečných vlastníků právnických osob jako neveřejného. Nicméně je na úrovni EU připravována novela 4. AML směrnice (Směrnice EU (2015/849) o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č.648/2012 a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES a směrnice Komise 2006/70/ES), na základě níž by měly povinnost členské státy tyto rejstříky zveřejnit. Je proto třeba vyčkat přijetí konkrétní podoby evropské legislativy.

Registr smluv – Magdalena Klimešová (FBS) navrhla věnovat se nově zřízenému registru smluv a například zrealizovat informační kampaň a anketu o uživatelském zlepšení jeho fungování. Specifikaci návrhu úkolu zašle elektronicky.

Centrální evidence účtů – návrh zákona je nyní v Senátu. Implementace je stanovena do roku 2018, s tím, že bude probíhat již v průběhu roku 2017. Jana Ružarovská (MF) zašle specifikaci úkolu.

Rozšíření pravomocí NKÚ – předložený návrh byl zamítnut, avšak ministr Dienstbier avizoval, že právní úpravu bude znovu předkládat (text bude upraven o připomínky zejména senátorů). Proto bude navržen i v AP. Magdalena Klimešová (FBS) přednesla nový úkol (předložení nařízení vlády) spočívající v povinnosti zveřejňovat závěry zjištěné NKÚ a přijatá nápravná opatření (jako vzor bylo uvedeno Polsko). Specifikace úkolu bude zaslána elektronicky.

Zákon o řízení a kontrole veřejných financí – Legislativní rada vlády opět přerušila projednávání tohoto návrhu, proto bude tento úkol zakotven i v AP.

Rozvoj občanské společnosti

Whistleblowing – návrh zákona bude předložen do konce září 2016. Souběžně je projednáván poslanecký návrh Andreje Babiše. Úkol bude zachován v obdobné textaci i v AP.

Sektorová analýza ve sportu – podklady dodává kromě MŠMT i MF (sázky ve sportu), na základě kterých bude analýza dokončena. Konkrétní návrhy by pak mohly být zakotveny v AP, avšak předložení analýzy vládě lze předpokládat až v závěru roku 2016.

Dotační titul MV – v roce 2016 byl rozšířen záběr činnosti spadající do dotačního titulu, avšak množství finančních prostředků nebylo na MV schváleno. Textaci úkolu zajistí OKK ÚV ČR.

Protikorupční vzdělávání učitelů – stav plnění úkolu bude dotázán na MŠMT.

Další návrhy

Magdalena Klimešová (FBS) navrhla v AP řešit další koncepční vládní dokument proti korupci, neboť jde o dlouhodobý proces, který má být oddělen od politického složení vlády. Navrhuje, aby byla vedena diskuze s experty.

Radim Bureš (PMS) upozornil na možnost analýzy korupce na stavebních úřadech (bylo by v gesci MMR). Dále by mohla být zpracována analýza daňového systému.

Branislav Hock (TLEC) přednesl myšlenku implementace povinnosti zveřejňovat nefinanční informace u společností, které mají více než 500 zaměstnanců (systém „reportuj nebo vysvětluj“), což má být realizováno od roku 2017. Jedná se o oblasti: lidská práva, životní prostředí a korupce, ale dosud není dána metodika, jak se má reportovat. Dále byla vedena diskuze nad systémovou změnou u trestní odpovědnosti právnických osob, kdy jednou z podmínek vyvinění se z trestní odpovědnosti musí být zavedený compliance program.

3) Závěr

Návrhy členů Koncepční komise budou agregovány a zahrnuty do konceptu AP, který bude zpracován pro workshop, jenž se bude konat 16. září 2016. Připravený materiál bude členům koncepční komise ještě rozeslán k připomínce a doplnění.

Zapsal: Jan Horník
Schválil: Dalibor Fadrný